

Златна книга на Таланта

52 съвета

КАК ДА РАЗВИЕМ ТАЛАНТА
В СЕБЕ СИ И В СВОИТЕ ДЕЦА

Даниел Койл

СН[®]
СОФТПРЕС

СЪВЕТ № 1

НАБЛЮДАВАЙТЕ ОНЗИ, В КОГОТО ИСКАТЕ ДА СЕ ПРЕВЪРНЕТЕ

Ако утре ви се наложи да посетите десетина инкубатора за таланти, ще се изненадате от времето, което техните ученици прекарват в наблюдаване на най-добрите в съответната сфера. И като казвам „наблюдават“, нямам предвид пасивно гледане. Говоря за взиране – онези пронизващи, немигащи, втренчени погледи, характерни за гладните котки и новородените бебета.

Всички ние гледаме света през нещо като предно стъкло на автомобил и виждаме само определени хора пред себе си. Един от начините да отключите мотивацията си е да запълните своето „предно стъкло“ с ярки образи на своето бъдещо аз и да ги наблюдавате всеки ден. Проучванията показват, че дори и кратка връзка с модел за подражание може значително да увеличи подсъзнателната мотивация. Така например, ако разберете, че сте роден на същата дата като известен математик, това може да ви подтикне да вложите до 62% повече усилия в решаването на трудни математически задачи.

Много инкубатори за таланти действат именно на принципа на *предното стъкло*. През 1997 г. в турнира на Женската професионална голф асоциация (ЖПГА) няма нито една представителка на Южна Корея. Днес има повече от четиридесет и те печелят една трета от всички състезания. Как се е случило? Една южнокорейка успява (Се Ри Пак печели два големи голф турнира през 1998 г.) и чрез нея стотици южнокорейски момичета се запалват по нова представа за своето бъдеще. Както обобщава южнокорейската състезателка по голф Кристина Ким: „Казваш си: ако тя може да го направи, защо да не мога и аз?“.

Предното стъкло важи със същия успех и при възрастните. Неотдавна група от Специалните части на зелените барети започнала програма за лидерски умения, по време на която войниците прекарвали няколко седмици в централата на „Дженеръл електрик“. Отивали там всяка сутрин и придружавали изпълнителните директори на компанията през целия работен ден. Нямали никакви отговорности, само задачата да наблюдават.

След като войниците се върнали в поделението си, командирите забелязали значителен напредък в продуктивността и в комуникационните и лидерските им умения. „Това определено беше успех – казва подполковник Дийн Франкс, командир на пети батальон. – Планираме да го правим често занапред.“

Мислете за предното си стъкло като за източник на енергия за мозъка. Използвайте снимки (стените на много инкубатори за таланти са облепени със снимки и плакати на звезди) или дори по-добре – видеоматериали. Една идея: набележете си няколко клипчета в Ютюб и ги гледайте преди тренировки или вечер, преди да си легнете.

СЪВЕТ № 2

ОТДЕЛЕТЕ ПЕТНАЙСЕТ МИНУТИ НА ДЕН, ЗА ДА ЗАПЕЧАТАТЕ УМЕНИЕТО В УМА СИ

Какъв е най-добрият начин за научаването на нови умения? Да слушаш обяснение от учител? Да прочетеш учебник с инструкции? Или просто да скочиш и да ги пробваш? Много инкубатори използват подход, който аз наричам *метод на гравирането*. В общи линии става дума за наблюдение – отблизо и силно съсредоточено – на изпълнението на конкретното умение, отново и отново, докато в ума се отпечата ясна картина на видяното.

Преди няколко години в телевизионното предаване „60 минути“ треньорът по тенис и автор Тимоти Галуей събрал група хора на средна възраст, които никога не били играли тенис. Направил им кратък тест и избрал жената, която показала най-малък потенциал.

След това, *без да казва нито дума*, Галуей започнал да изпълнява форхенди, докато жената наблюдавала. Той насочил вниманието ѝ към краката, захвата и ритъма на ударите. Жената го гледала внимателно, след

това започнала да копира движенията му. След двацет минути тя овладяла шокиращо приличен форхенд.

Друг пример за гравирание, който включва ушите, а не очите, е методът за изучаване на музика на д-р Сузуки. Всеки ден, отделно от уроците, учениците на Сузуки слушат поредица песни. Започват с „Трепкай, трепкай в нощта“⁶⁶ и постепенно напредват към по-сложни мелодии. Слушането на една песен отново и отново (и отново) я запечатва в мозъците на учениците. „Упражненията в слушане“ изграждат мощна и подробна умствена карта, серия от точки, спрямо които може да бъде измерен успехът или провалът на всеки бъдещ опит.

Ключът към ефективното *гравирание* е да се създаде интензивна връзка: да гледаш и да слушаш толкова задълбочено, че да си в състояние да си представиш усещането от съответната дейност. За физически умения си представете, че сте в тялото на изпълнителя. Осъзнайте и уловете движението, ритъма. Опитайте се да почувствате вътрешната форма на движенията. За умствени способности – симулирайте умението, като пресъздадете моделите, които експертът използва за вземане на решения. Шахматистите го постигат, като преиграват ход по ход класически партии; ораторите го правят, като повтарят известни изказвания с оригиналната им интонация; музикантите записват кавъри на любимите си песни; някои мои познати писатели постигат същия ефект, като преписват дословно откъси от велики произведения. (Звучи някак дзен, но има ефект.)

* Български превод на известната детска песничка Twinkle, Twinkle, Little Star. – б. п.